

## În zeci de localități

# PURIM – O EMOȚIONANTĂ COMUNIUNE SUFLETEASCĂ

### IAȘI

**Vesellie, dans, antren**

În Sinagoga Mare, ing. *Pincu Kaiserman*, președintele Comunității, a vorbit despre Purim - sărbătoarea bucuriei de a fi scăpat de o nenorocire, dar și a speranței că în viitor vom fi feriți de alte asemenea situații dificile. El a evocat, totodată, și împlinirea, în această zi, a 30 de ani de la distrugătorul cutremur din 4 martie 1977, în care și-au pierdut viața numeroși cetățeni ai țării noastre, printre care și membri marcanți ai evreimii române. Spectacolul ce a urmat, regizat de consilier *Rudolf Rosenberg*, a fost plin de muzică, poezie și de reușite șarje umoristice. Principalii artizani ai acestui spectacol au fost membrii corului comunității, pregătiți și dirijați de conf. dr. *Aurelia Simion* și de prof. univ. dr. *Florin Simion*. Un reușit „Purim Spil” ne-au prezentat cursanții



Talmud Tora, îndrumați de tânărul profesor *Magda Petrușcă*. A fost prezentat și un program de cântece și poezii, iar copiii, în frumoase costume de carnaval, cu măștile și machiajul tradițional, au înveselit atmosfera. Împreună cu membrii Comunității, la sărbătoarea noastră au participat reprezentanți ai autorităților locale, ai comunității academice și universitare ieșene, membre ale Societății femeilor ortodoxe din România, vecini și prieteni cu care muncim, învățăm și locuim alături în lașul multietnic și multicultural. A urmat un îmbelșugat și gustos cocteil pregătit de colectivul Restaurantului ritual, coordonat de *Reli Meer* și *David Rotenstein*. Veselia și antrenul au continuat și în sălile Restaurantului ritual, unde tinerii au încins o tradițională horă evreiască.

### ARAD

**Seară a bucuriei**

Aceste cuvinte ar defini cel mai bine celebrarea sărbătorii de Purim de la Arad. În sala Restaurantului ritual al Comunității și-au dat întâlnire cu această ocazie tineri și vârstnici, prieteni ai acestei comunități. Tinerii, care au obișnuit deja asistența cu spectacole la care se muncește câteva luni în avans, au pregătit și de această dată momente artistice. Muzica și teatrul s-au împletit în mod fericit. La reușita spectacolului a contribuit și corul Liceului de Artă „Sabin Drăgoi”, care a interpretat, sub bagheta profesoarei *Monica Milichi*, melodii evreiești. Acest cor a devenit deja o prezentă constantă în spectacolele și festivitățile pe care comunitatea arădeană le organizează periodic. Președintele Comunității, ing. *Ionel Schlesinger*, a vorbit despre semnificația sărbătorii, care evocă încercările prin care a trecut poporul evreu. Cea mai clară mărturie a supraviețuirii o reprezintă existența statului Israel. La finalul cuvântului său, vorbitorul a rostit, acompaniat de restul asistenței, „Am Israel Hail!” - „Poporul lui Israel trăiește”, iar corul a interpretat, ca răspuns, melodia care debutează cu aceste cuvinte.

### REȘIȚA

**Muzică israeliană și discuții incitante**

Cei 47 de membri ai Comunității au avut ocazia să vizioneze DVD-uri cu muzică israeliană, prezentate de *Ivan Schnabel*. Cu acest prilej, s-a servit o gustare, iar participanții au stat de vorbă într-o atmosferă relaxată, deconectată două ore de treburile cotidiene. *Mauritius Schwartz* a rostit rugăciunea și a citit *Meghilat Ester*, iar președintele Comunității, *Beniamin Aspis*, a vorbit despre semnificația acestei sărbătorii pentru generația noastră.

### ORADEA

**Invitație la bal mascat**

Sala Teatrului Municipal din Oradea s-a umplut duminică, 4 martie, cu participanții la spectacolul tradițional de Purim, organizat de tineretul Comunității Evreilor din capitala Bihorului. Copiii și tinerii au venit cu toții mascați și au susținut un program interesant, în care dansul și muzica s-au împletit armonios. Lor li s-au alăturat cei 60 de prieteni din Debrețin (Ungaria) și 30 de membri ai Comunității din Satu Mare. O comisie internă a Comunității, condusă de președintele ing. *Felix Koppelman*, a decis să înmâneze „Diplome de Onoare” celor care s-au remarcat printr-o activitate deosebită, de-a lungul timpului. Primul omagiat, cu acest prilej, a fost domnul *Lazăr Freund*, personalitate care, de peste jumătate de secol, este implicată în activitățile acestei obști. Tânărul *Kovári Katalin* a primit aceeași distincție, pentru că a înființat și coordonează grupurile de dansuri pentru tineri și copii ale comunității. Cel mai mic laureat a fost *Robert Barta*, un as într-ale

calculatorului la cei doar 11 ani ai săi. Cu o seară înainte, s-a citit, la Sinagoga Ortodoxă, *Meghilat Ester*, iar serviciul religios a fost oficiat de tânărul rabin din Canada, *Itzhak Sif*, rezident la Oradea. Ing. *Felix Koppelman* a ținut să sublinieze, în seara specială a Purimului, însemnătatea evenimentelor din urmă cu mai bine de două milenii și jumătate pentru poporul evreu.

### TIMIȘOARA

**Teatru, muzică, dans**

Sărbătoarea de Purim, organizată în sala Casei „Adam Müller Guttembrunn”, a debutat cu alocuțiunea președintelui Comunității, dr. *Paul Costin*, care a salutat invitații la această manifestare și a prezentat sensurile sărbătorii. Primarul Timișoarei, dr. ing. *Gheorghe Ciuhandu*, deputatul *Ovidiu Ganț*, dar și alte personalități religioase sau laice ale orașului au onorat invitația adresată de Comunitatea evreilor. Cei peste 300 de participanți au asistat la un spectacol de teatru, muzică și dansuri. Piesa tradițională, inspirată de *Meghilat Esther* (Povestea Esterei), a fost prezentată într-un stil inedit și modern, după un scenariu de *Luciana Friedmann*, cu punerea în scenă a regizorului *Sütö Andras*. Un joc plăcut și amuzant, urmat de o gustare cu tradiționalele humăntășuri, a reușit să anime o seară festivă, așteptată de membrii comunității. În program au mai evoluat, alături de corul dirijat de profesoara *Jana Codreanu*, soliștii *Georgiana Ciocan* și *Sandi Fisher*. Juristul *Paul Sterescu* a încântat sala cu glume din umorul evreiesc.

### CLUJ-NAPOCA

**Emoții de Purim**

La Cluj, în perioada din preajma sărbătorii de Purim, domnesc emoțiile și așteptarea. Componenții Corului „Talmud Tora” și ai formației „Mazel Tov” își întrec repetițiile, iar membrii Comunității se întreabă curioși: cum va fi spectacolul de Purim din acest an? Și o pot face, pentru că, în ultimii ani, spectatorii clujeni au fost răsfățați cu programe de Purim dintre cele mai diverse și atractive. Scene de *Ephraim Kishon* și fragmente din *Scriptarul pe acoperiș*, dansuri și cântece tradiționale. Prin mâinile *Ecaterinei Halmos*, una dintre cele mai valoroase dirijoare de cor din Cluj, au trecut multe generații de tineri, care, după un an sau doi, au absolvit facultatea și au părăsit Clujul, locul lor fiind luat de „eșalonul următor”, alcătuit din cei care uceniciseră între timp. Totuși, există câteva voci



permanente, precum *Judith Salomon Werzberger*, *Diana Weiss* și *Gheorghe Eisikovits*, care alcătuiesc pilonii corului. Anul acesta, alături de ele, au răsunat glasurile tinere ale *Anei Maria Florea*, *Anei Maria Neag* și *Hannei Vári*. Giumbușlucurile lui *Victor Rosenkrantz* au fost completate de *Andrei Verő*, *Adi Popa*, *Dorian Horovitz*, *Hajnal Vári* și *Mihai Popescu*. Concertul formației *Klezmer „Mazel Tov”*, condusă de *Vasile Socea*, solistă *Sulamita Socea*, a stârnit ropote de aplauze. De Purim 5767 s-a dovedit, ca de atâtea ori, că la Comunitatea Evreiască din Cluj, sărbătoarea Esterei creează artiștii și publicul știe să-i răsplătească, iar emoțiile sunt un combustibil valoros.

### BRAȘOV

**A fost un Purim reușit**

Ceremoniile de Purim s-au desfășurat la Sinagogă, după ieșirea din Șabat. În prezența membrilor Comunității și a prietenilor lor, precum și a reprezentanților administrației locale, cultelor și partidelor politice brașovene, hazanul *Haim Berger* a dat citire *Meghilei Ester*, tradusă în românește de președintele Comunității, ing. *Tiberiu Roth*. După desfășurarea ritualului, a urmat un alt... „ritual” - programul Corului „B'nei Milu” și al grupului „Yahad”, cuprinzând atât cântecele tradiționale de Purim, cât și un program special creat pentru a înveseli publicul. S-au spus glume, bancuri și chiar unele catrene cu adresă „punctuală”... recompensate cu aplauze. Totul s-a terminat într-o bună dispoziție generală. La ieșirea din sinagogă, toți cei prezenți au primit vitestele și delicioasele prăjituri de Purim. După bunul obicei, împământenit cu ani în urmă, tineretul s-a retras în Clubul comunității, petrecând cu reală bucurie întreaga seară. A fost un Purim reușit! Vom reveni și la anul...!

Urmare din pag. 13

• **DOROHOI.** După citirea *Meghilei*, la Templu, și comentariile despre importanța sărbătorii făcute de președintele Comunității, prof. *Iancu Isidor*, numeroasa asistență - enoriași, prieteni, oficialități, reprezentanți ai unor culte - a fost servită cu o minunată tratație de Purim, pregătită de doamna *Măriuța*. Au fost trimise *șolhămunăs* celor nedepășabili.

• **PITEȘTI.** La sediul Comunității, președintele, ing. *Aurel Davidovici*, a rostit un cuvânt despre semnificația sărbătorii. Cei prezenți au fost serviți cu prăjituri și s-au trimis felicitări de Purim tuturor enoriașilor.

• **CRAIOVA.** Înălți ierarhi, profesori universitari, personalități culturale craiovene reprezentanți ai unor organizații ale etniilor, enoriași s-au reunit la templu de *Erev Purim*. Președintele Comunității, prof. univ. dr. *Corneliu Sabetay*, a transpus istoria de Purim la parametri contemporani, cu referiri la Hamanul zilelor noastre, președintele Iranului. Dar - și la numele ebraic al Esterei, Hadassa, purtat acum de marele spital din Ierusalim. Vorbind despre frumusețea Esterei, a promis că, la anul, va realiza un film documentar, care să poată fi urmărit la retroproiector, despre opere de artă dedicate Esterei. *Mihai Cristian*, noul președinte al Filialei O.T.E.R., a subliniat modelul comportamental pentru tineri al Esterei. Noul vicepreședinte al Comunității, *Nelu Abraham*, a mulțumit participanților la *Seuda* de Purim. *Mișloah Manot*, trimise celor nedepășabili, au fost însoțite de măștișoare. Au venit și evrei din obști arondate, cărora Comunitatea le-a asigurat cazare. *Meghilat Ester* a fost citită de prof. univ. dr. *Corneliu Sabetay*. Cartea a apărut în 1902, în ebraică și română, în Editura Samitca, și a fost dăruită de fostul președinte al Comunității, av. *Iancu Zimel*, în 1989, lui *Sergiu Sabetay*, fiul actualului președinte. Televiziunea a reflectat evenimentul.

• **SIBIU.** În lipsa președintelui, cuvântul de deschidere despre Purim a fost rostit de secretarul Comunității, *Ladislau Deutsch*. *Meghila* a fost citită de oficiantul de cult *Arnold Rivel*. La sediul comunitar au fost servite dulciuri, fructe, sucuri.

• **PLOIEȘTI.** *Meghila* a fost citită de *Gilu Iufaru*. Președintele Comunității, *Adela Herdan*, a specificat însemnătatea sărbătorii, au fost servite humăntășuri, smochine, curmale, sucuri, vin.

• **SUCEAVA.** În prezența unei numeroase asistențe - printre care și un investitor evreu din Toronto, *Dov Milman* -, președintele Comunității, prof. *Sorin Golda*, a citit mesajul de Purim al Marelui Rabin *Menachem Hacohen*, apoi a făcut și comentarii proprii.

Secretarul Comunității, *Marcel Simon*, a recitat poezii umoristice de *Ion Pribeagu*. S-au servit dulciuri tradiționale. A fost ascultată muzică evreiască la calculatorul prof. *Sorin Golda*. Cu același prilej, a fost sărbătorit *Siegfried Feller*, enoriaș care a împlinit 98 de ani. Din tortul cu 99 de lumânări a gustat toată lumea.

• **BACĂU.** Peste 70 de enoriași au luat parte la o bogată masă de Purim, cu specialități pregătite în bucătăria Restaurantului ritual, într-o atmosferă demnă de această sărbătoare. Ing. *H. Brief*, oficiantul de cult, a citit *Meghila* și a povestit despre semnificația Purimului. Corul de copii și tineri a interpretat melodiile tradiționale. Toți participanții și-au manifestat satisfacția față de felul în care s-a desfășurat în acest an sărbătoarea.

• **BISTRIȚA.** Aceeași atmosferă plăcută și în acest oraș. Membrii comunității au ascultat evocarea sărbătorii făcută de președinte, *Fredi Deac*, precum și foarte interesanta expunere a dnei *Frieda Moldovan*, despre acțiunea Esterei - factor determinant în continuitatea iudaismului. A urmat o masă, cu o mulțime de bunătăți, în care humăntășurile au ocupat locul central, însoțit de câte un pahar de vin, așa cum cere tradiția.

• **BOTOȘANI.** După citirea *Meghilei* la Sinagogă, de către oficiantul de cult *Gustav Finkel*, lumea s-a adunat la Club, unde enoriașii, aflați în număr mare, s-au putut înfrupta din toate dulciurile tradiționale, pregătite de harnicele gospodine, în frunte cu dna *Mariana Goldenberg*.

• **FOCȘANI.** 40 de persoane din Focșani și localitățile adiacente - Odobești, Buzău și Râmnicu Sărat -, precum și invitați neevrei, au participat la sărbătoarea de Purim organizată la Comunitate. A fost citită *Meghila*, iar președintele, *Mircea Rond*, a explicat semnificația sărbătorii. Tinerii i-au încântat pe cei prezenți cu numeroase melodii. Participanții s-au delectat cu dulciurile care se consumă cu acest prilej. Presa locală a redat pe larg evenimentul.

• **PIATRA NEAMȚ.** „O nebulie”, a calificat președintele Comunității, ing. *Harry Solomon*, marcarea sărbătorii. După ce la sinagogă, oficiantul de cult a dat citire *Meghilei*, pe care președintele Comunității a redat-o și în limba română, 90 de enoriași și invitați au participat la o masă organizată la Restaurantul „Casa Paharnicului”. Oaspeții s-au înfruptat cu bunătăți pregătite la Restaurantul ritual din Bacău. Meniul a fost deosebit de bogat, baza fiind pește. N-au lipsit nici vinul, nici prăjiturile tradiționale. Veselia a fost întreținută de corul de copii de la Școala generală din Dumbrăveni și de la Liceul „Victor Brauner”, care au interpretat cântece de Purim, precum și de orchestra restaurantului, care a prezentat un program de melodii evreiești. Oaspeții au mâncat, au băut și au dansat, nu până-n zori, deoarece masa s-a desfășurat la prânz.

• **ROMAN.** Evreii româncani au sărbătorit Purimul într-o atmosferă de veselie și bună dispoziție. După citirea *Meghilei* de către dl *Ioină Herman*, președintele Comunității, prof. *Iancu Wexler* a vorbit despre semnificația Purimului. Participanții la sărbătoare au ascultat muzică evreiască și au consumat tradiționalele humăntășuri, pregătite la Restaurantul ritual din Bacău. Au fost evocate tradițiile și amintirile despre sărbătoarea Purimului în trecut.

• **CONSTANȚA.** Purimul a fost sărbătorit în prezența membrilor comunității și a numeroși invitați, printre care vice-prefectul *Adrian Nicolescu*, reprezentanți ai unor partide politice, ai cultelor, profesori de la Universitatea „Ovidiu”, colaboratori apropiați ai comunității - istoricul *Stan Florin*, coautor al unei viitoare monografii despre Comunitatea Evreilor din Constanța, și *Nicolae Spirescu*, secretar general al ansamblului de balet „Oleg Danovschi”. După ce prof. univ. dr. *Carol Friedmann*, președintele Comunității, a vorbit despre tradițiile și obiceiurile de Purim, etnosociologul *Harry Kuller* a făcut o incursiune istorică despre sărbătoare, scoțând în evidență importanța și semnificația acesteia pentru trecut și prezent. A urmat tradiționalul festin de Purim, oaspeților oferindu-li-se delicioasele humăntășuri, fructe exotice și vin.

Mulțumirile noastre tuturor autorilor acestor relatări colective - IULIA DELEANU, MARTHA EȘANU, LUCIANA FRIEDMANN, EVA GALAMBOS, ANDREEA GHIȚĂ, DORU GOMBOS, SILVIAN HORU, MONICA LĂZĂRESCU, N. SEGAL -, precum și tuturor președinților și secretarilor de Comunități, care ne-au sprijinit telefonic în obținerea informațiilor.

Continuare în pag. 22